

N:o 10

A.-B. Centraltryckeriet
Örebro 1915

Okt. 1915

Äges af:
**Svenska Brandmänna-
Förbundet**
Utkommer en gång i mån.

Redaktör och utgivare:
ARV. W. SVENSSON
ÖREBRO
Telefon 26

Prenumerationspris:
Kr. 2: 75 för år. Lösn. 25 öre
Annonspriiser:
I texten 1 kr., å andra platser
70 öre pr cm. och spalt

Svenska Brandmännaförbundets 6:te årsmöte

i Örebro den 22 och 23 okt. 1915.

Mötesdeltagarna samlades kl. 10 f. m. å brandkårens gymnastiksal. Sedan ombudsfullmakterna vederbörligen aflämnats öppnades mötet af ordf. hr Klaes L. Karlsson med följande hälsningstal:

Mina herrar!

Vi stå nu redo att öppna svenska brandmännaförbundets 6:te årsmöte och som förbundets ordförande är det mig kärt att få hälsa eder alla välkomna till våra förhandlingar.

Först vill jag då rikta mig till härvarande brandkårs befäl och manskap, ombuden och styrelsemedlemmarne, och sist, men icke minst, till pressens representanter.

På grund af det stora kriget har en hel del af våra medlemmar varit inkallade under fanorna för att värna vår neutralitet och därför måste vårt förra, planerade, årssammanträde i samband med utställningen inhiberas. Ett år har därför i många afseenden frånryckts vår sammanslutning — en förlust, som det är vår plikt att på bästa sätt söka reparera.

Vårt förbund har en stor mission att fylla och det måste taga i med nya, friska tag för att godtgöra det förlorade,

Förbundets uppgift är bland annat, att arbeta för höjandet af brandmannens teoretiska och praktiska yrkesutbildning samt väcka och befordra intresse för brandtjänsten.

Dessa uppgifter äro så viktiga att de på allt sätt böra — icke allenast beaktas — utan äfven understödjas af såväl kommun som stat.

Brandväsendet blir allt mer och mer ett tekniskt område, där det af hvarje man fordras kunskaper. Det är i känslan af nödvändigheten för dessa kunskapers ernående som förbundet vill arbeta och i den mån som det är möjligt, skapa tillfällen för desamma inhämtande.

Detta är, enligt mitt förmenande, den väg vi ha att gå, och jag är öfvertygad om att den vägen — om än långsamt — säkert leder till målet: brandväsendets och brandmannens höjande.

Om vi låta detta mål stå klart för oss under de kommande förhandlingarne är jag öfvertygad om att de utgifter vi ikläda oss och det arbete, som vi nedläggja skall vara till gaga, icke allenast för oss själva utan för hela vårt land.

Härmed förklarar jag svenska brandmännaförbundets 6:te årsmöte öppnadt.

Sedan en del löpande ärenden voro genomgångna, såsom val af ordf. för mötet, val af justeringsmän och revisorer, höll Örebro brandkår en uppvisning för mötesdeltagarna. Härvid demonstrerades en del förbättringar å redskap o. d. utförda vid kårens verkstäder.

Bland annat demonstrerades en af brandmäst. Uhr, Örebro, konstruerad hissanordning för rutschbana. Denna hissanordning består af en dubbel fönsterkrok, i hvars nedre del två enkelskurna block äro fastgjorda. Anbringandet af banan tillgår sålunda: Två man gå upp till det fönster där banan skall placeras, den ene tager öfvan nämnda krok öfver axlarna, vid uppkomsten placeras kroken öfver fönsterplattan och vid kommandoordet "klart" hissas banan upp på sedvanligt sätt och fastgöres medels de i banans ände befintliga stänger och remmar.

Härjämte kan nämnas, att då man förut användt stänger af ask, dessa nu utbytts mot bambustänger, hvilket gör banan betydligt lättare att manövrera.

Fördelen med nämnda hissanordning är den, att så snart de män, hvilka blifvit afdelade för banans uppsättning, kommit upp, är banan klar att hissas. Förut måste två man gå upp, en af dem nedkasta handlinan och därpå hissa upp den ena stängen, däri blocken voro anbringade, och fastgöra denna stång innan hissingens af banan kunde börja. Följaktligen tog detta sätt en betydligt längre tid i anspråk än hvad nu är fallet.

En uppvarmningsanordning för vattnet i ångsprutans panna demonstrerades äfven af konstruktören, brandsergeant L. Andén, Örebro. Denna anordning består af en elektrisk värmematta innesluten i en låda af plåt, som invändigt är beklädd med asbets. Lådan placeras under ångpannan och fasthålls medels tvenne regler som på ett enkelt sätt lösas vid uttryckning då värmeapparaten skall borttagas. När strömmen på kvällen ledes på apparaten, uppgår värmen i pannan till maximum 40° C., hvilket gör att uppedningstiden i väsentlig grad reduceras. På samma gång hålles också den inlagda fyren fullkomligt torr.

Efter uppvisningens slut fortsattes förhandlingarna. Att i detalj ingå på alla de frågor som förelägo, anse vi ej vara behöfligt, emedan mötets protokoll inom kort utkommer.

De inkomna ansökningarna om stipendier beviljades till följande brandmän: B. Strömwall, Södertelje, E. J. Pettersson, Örebro, och J. F. Sandgren, Jönköping. Enär endast tre sökande hade anmält sig beslöts, sedan ansökan ingått från A. Edberg, Stockholm, och A. Svensson, Örebro, att äfven bevilja dessa hvar sitt stipendium, dock med villkor för de sistnämnda stipendiaterna att på de platser som besökas, hålla föredrag, ifall resp. kårer så önska.

I samband med detta beslöts äfven att inköpa ett skioptikon och anvisades ett mindre belopp i och för anskaffande af lämpliga bilder.

Med anledning af motion om styrelsens reduktion beslöts att minska antalet styrelseledamöter till fem från förutvarande åtta.

Vidare beslöt mötet att från och med nästa år införa resefördelning att tillämpas vid årsmötet. Med anledning häraf skall årsafgiften sänkas till kr. 4:— och tidningen utgå gratis till alla förbundsmedlemmar.

En hel del andra frågor förelägo därjämte, dessa afgjordes dock samtliga redan första mötesdagen. Andra dagen var nämligen afsedd för demonstrationer, besök vid industriella verk, föredrag o. d. På lördagen samlades mötesdeltagarna vid brandstationen och därifrån tågades i samlad trupp till Statens järnvägars centralverkstäder där samtliga etablissemang besöktes under ciceronskap af ingenjör Frendelius, som tack vare direktören, baron Mörner, tillmötesgående, ställdts till de besökandes förfogande.

Efter besöket vid centralverkstäderna demonstrerades de s. k. "spolledningarna" sedda ur eldsläckningssynpunkt.

Kl. 4 e. m. samlades mötesdeltagarna i Tekniska skolans fysikum där lektor Gallander höll ett särdeles intressant föredrag öfver ämnet: "Flytande luft". Möjligen kommer nämnda föredrag att i koncentrerad form införas i ett kommande nr af S. Br. T.

Efter föredragets slutt samlades man åter i brandstationens gymnastiksal, där mötet afslutades. Endast tvenne frågor återstodo, nämligen val af styrelse och bestämmande af plats för nästa årsmöte.

Styrelsevalet utföll, som vi tro, till allas belåtenhet, i det att ordf., v. ordf. och kassören återvaldes med acklamation. Till sekr. valdes öfverbrandmäst. E. Blomgren, Göteborg, och som siste ledamot A. Edberg, Stockholm.

Platsen där vi härnäst skola hålla vårt årsmöte blir Västerås, hvilken plats ansågs vara synnerligen lämplig, enär den ju ligger ganska centralt.

Från brandchefen i Stockholm, kapten Svinhufvud, hade ingått en inbjudan att hålla 1917 års förbundsöte i Stockholm, hvilken inbjudan naturligtvis mottogs med tacksamhet, och fick ordf. i uppdrag att framföra förbundets tack för den vänliga inbjudningen.

Sedan ordf. framfördt ett tack till Örebro brandkårs befäl och manskap, de närvarande ombuden och styrelseledamöterna, afslöts svenska brandmannaförbundets 6:te årsmöte.

Kl. 8 e. m. voro samtliga mötesdeltagare af Örebro brandkår inbjudna till en enkel supé i gymnastiksalen. Under aftonens lopp upplästes anlända telegram från ett flertal brandchefer. Den

mest kordiala stämning var rådande under hela kvällen. Talen som höllas, kunde nästan räknas i legio, ty de voro många, likaså leveropen.

Kl. 12,30 f. m. afreste en del af främlingarne och festen afslöts i, som vi Örebroare hoppas, samhörighetens tecken och att ingen ångrar sin resa till Svartåstaden.

A. S.

Militärhandräckning vid oroligheter och eldsläckning.

Inom justitiedepartementet har utarbetats förslag till förordning rörande anlitandet af militär personal till upprätthållande af allmän ordning samt för eldsläckning och andra dylika ändamål.

Till stillande af uppror eller upplopp, missgärningsmäns fängslande, bevakning och förande samt i öfrigt till upprätthållande af allmän ordning äfvensom för släckning af mera betydande eldsvåda och andra dylika ändamål må, heter det i förslaget, på begäran af civilmyndighet militär personal användas.

G. C. FAXE . MALMÖ

Gassvetsningsapparater.

Upplifningsapparater

för drunknade och osförgiftade.

Strålkastare

för brandkärsvagnar och automobiler

m. m.

Belysningsanordningar

för biografen. Eldsäkra intygadt af Tarifföreningen.

Rökhjälmar

med syreförråd, att användas utan förbindelse med luftpump eller luftslangar.

Begär offerter och beskrifningar!

G. C. FAXE . MALMÖ

Detta lagförslag, som föreläs träda i kraft den 1 jan. 1916, har utsänts för yttrande till samtliga länsstyrelser och ett antal militära myndigheter.

Brandmannasynpunkter.

Brandväsendet på landsbygden. Denna fråga som i detalj behandlats i ett föregående nummer af denna tidning, är nog så beaktansvärd, därest väckelsen kunde hörsammas, men att förnämligast landskommunerna göra något för eröandendet af ett verkligt effektivt brandskydd, då frågan uppstår om utgifter, torde vara lika hopplöst, som att uppväcka de döda till lif. Man kan starkt ifrågasätta, om inte andemeningen med det nu framhållna frivilliga brandkärssystemet för landet, afser kunna skapa något brandsystem på papperet för inte. Att organisera då allt är nytt, brukar oftast gå lätt nog, men hållbarheten och effektiviteten i tjänsten, utan hjälplig kontant ersättning, har förut visat, att en dylik kär tämligen fort glesnar och tynar bort af sig själf. Hur man än tänker sig en brandkårs sammansättning, så måste, efter lokala förhållanden, några man vara aflönade och stationerade för första utryckningen. Därutöver bör frivilligt eller annat manskap vara uttaget såsom reserv, för att i andra hand vara behjälpligt i släckningsarbetet.

Man kan således med full fakta påstå, att en brandkår som är i saknad af brandstation med där boende och aflönad nödig servis, icke kan tillmätas annan betydelse än en rullford afdelning ur den värnpliktiga allmänna manliga befolkningen.

Vidkommande städerna, ha ju en stor del af dessa på senare åren ryckt upp med sitt brandväsende i första klassen, d. v. s. brandstationer med där boende aflönad personal och körredskap. Detta till stor heder för såväl de kommuner, och icke minst för vederbörande brandchefer, hvilka naturligtvis varit det drivande hjulet, och visar tydligt, att kommunerna värdesätter en effektiv brandkår så att den äfven fått rangställning inom samhället. Trots detta måste man beklaga, att det ännu finnas städer och dem liknande samhällen, som fortfarande, antingen af liknöjdhet eller okunnighet dragas med det halffasta brandkärssystemet, där manskapet är en spottsyfver skall föreställa brandkår på papperet, men bo i sina hem på vidt skilda ställen inom samhället.

Någon ändring i det sagda synes svårigen kunna åstadkommas på annat sätt, än att aflönade och fackkunniga brandchefer antagas, hvilka ha

intresse för brandyrket eller också, att folk inte låter binda sig vid dylika mindrevärda sysslor, med mindre befäl och manskap få en fullgod aflöning för en så krävande och maktpåliggande syssla, som brandtjänst, hvars första uppgift är att freda lif, hus och egendom från död och fördöelse.

Bland de fasta brandkårerna har mycket förbättrats under de senare åren, så t. ex. har kombinationen med polis upphört, därför hyser man äfven den åsikten, att en polisman framför allt icke bör vara brandchef, emedan han har tjänstgöring inom andra områden och kan svårigen, som sig bör, ägna sig åt så mångsidig utbildning, som brandtjänst. Håri ligger inget personligt, utan endast omtanke för brandkårens utbildning, ty det är en så väsentlig skillnad i brandtjänst och polisgöring, att någon sammankoppling med chefskap af polisen icke bör ifrågakomma.

J—n.

Deltagare i Svenska Brandkårerna

Lakttagelser efter en eldsvåda.

Föreligger mordbrand?

Om man finner, att en eldsvåda utvecklats sig hastigare och åstadkommit mera skada, än som synes möjligt med hänsyn till byggnadsmaterialernas beskaffenhet samt byggnadskonstruktionen, så kan man däraf sluta, att antändningsmedel blifvit använda. Naturligtvis måste man draga dessa slutsatser med en viss försiktighet, och det är mycket lätt att begå ett misstag, så länge man icke känner till alla omständigheter. Ett sådant misstag förekom t. ex. vid eldsvådan i Hotell Kaiserhof i Berlin; elden hade utbredt sig med en utomordentlig hastighet genom alla våningarne och särskildt i ett enda ögonblick antändt takstolarne; häraf drog man först den slutsatsen, att fotogén måste hafva användts såsom antändningsmedel, men i själfva verket hade elden utbredt sig så hastigt af den anledningen, att träverket genom varmluftsuppvärmningen blifvit aldeles

förtorkadt, samt att hiss- och ventilationskanaler bidragit till eldens spridning.

Efter eldsvådor i rum finner man i regeln, att golfvn på de ställen, där möblerna haft sin plats, äfvensom den mot golvet vända sidan af möblerna icke angräpits af elden. Lågorna kunna nämligen icke framtränga dit, enär de sträfvä uppåt och icke åt sidorna; likaledes kan golvet, om det fattadt eld på ett ställe, där icke någon möbel ståt, icke brinna åt sidorna så långt som ända under möblerna, utan har elden kommit dit, har det skett genom användande af antändningsmedel. Om därför golvet under möblerna samt dessas mot golvet vända sida blifvit kolade, så är detta ett säkert bevis på, att antändningsmedel blifvit använda.

Den omständigheten, att man å brandstället funnit ämnen, som till följd af sin beskaffenhet kunnat användas såsom antändningsmedel, bevisar naturligtvis icke utan vidare, att de verkligen blifvit såsom sådana använda; de kunna ju hafva kommit till brandstället t. ex. i och för användning i hushållet eller ock af en ren tillfällighet, såsom om pappersbitar finnas under möbler eller fotogénfläckar å golvet i ett rum, där man mycket handskats med fotogén. Till bedömande af, huruvida de i ett särskildt fall funna, brännbara

bildens 6:te årsmöte i Örebro.

Ämnena skolas tjäna som medel för åstadkommande af eldsvåda, bör man taga följande i betraktande:

Platsen, där det brännbara ämnet blifvit funnet. I många fall visar just denna plats, att elden blifvit anlagd. Detta är t. ex. händelsen, om man efter en eldsvåda finner ett nedbrunnet ljus under en säng, eller om man i en lada, där elden varit lös, finner rester af kol, under det att man vet, att kol icke förvarats i densamma; slaggen låter förmoda, att glödande kol kastats in för att antända ladan. Finner man å det ställe, där elden bröt ut, ett kärl, som icke brukar finnas där, t. ex. en vattenkanna eller en kruka, så kan man tänka sig möjligheten af, att man placerat ett ljus i densamma samt låtit detta brinna upp för att inom viss tid åstadkomma eldsvåda. En gång fann man i ett skåp, där elden varit lös, en papperslykta; med rätta ansåg man, att lyktan begagnats som antändningsmedel.

Mången gång måste man tillkalla en fackman för att kunna afgöra, huruvida den plats, där det brännbara ämnet blifvit funnet, kan gifva anledning till misstanke. Så t. ex. fann man en gång efter en eldsvåda i en källare en del risknippor och halm mellan bjelkarne, på hvilka vinfat voro placerade, och förmodade man, att dessa ämnen

ditförts för att underlätta eldens spridning. De anklagade invände häremot, att dyligt mellanlägg vore vanligt, men fackmannen gaf det utlåtandet, att risknippor användes endast i det fall, att något underlag af bjelkar icke finnes.

De förberedande åtgärdernas beskaffenhet. Många förberedelser äro af den beskaffenhet, att man tydligen kan se, att de vidtagits endast i och för anläggande af mordbrand. Detta gäller i all synnerhet, då medel användts, som icke genast utan först efter en viss tid skola åstadkomma eldsvådor; ju mer invecklade dessa medel äro, desto säkrare kan man vara om deras ändamål. Afsikten att begå mordbrand framträder tydligt äfven i de fall, då särskild ledning för eldens spridande anordnats, då brännbara ämnen hopats på ett ovanligt sätt, då brännbara vätskor utgjutits eller lämnats att rinna ut, då gaskranen uppvridits, eller gasarmen afbrutits. För att komma under fund med, huruvida några dylika åtgärder vidtagits, bör man anställa följande undersökningar:

a.) Har man strax före eldsvådan tappat fotogén ur något kärl? Kan man företaga undersökningen redan under eller omedelbart efter själva eldsvådan, bör man gifva akt på, huruvida kärlet möjligen är vått på utsidan; står kärlet på en annan plats än den vanliga, bör man se efter, om icke här finnes någon fotogénfläck, hvilket skulle kunna bevisa, att man tappat fotogén ur kärlet, strax innan det sattes på sin nya plats.

b.) Har man låtit en brännbar vätska, hvarmed ett kärl varit fylldt, rinna ut? Man bör se efter, om kranen är öppnad, eller om proppen fattas i sprundhålet. Har kärlet angripits af elden, efterser man, om alla dess delar i lika hög grad äro skadade af elden, eller om några stäfver äro särskildt förbrända i fogarne. Genom försök har man nämligen uttrött, att, om träkärl, som äro fyllda med brännbara vätskor, fatta eld, så vidga sig först fogarne mellan enskilda stäfver; den brännbara vätskan tränger då igenom, och gifver elden en riklig näring på dessa ställen, så att fogarne isynerhet här blifva starkt förbrända; ett tomkärl af trä åter, som angripes af elden, blifver icke märkbart starkare skadadt i fogarne än på andra ställen. I enlighet härmed kan man af de märken, som elden åstadkommit å kärl, draga följande slutsatser: om icke stäfverna i ett kärl, som under tiden närmast före eldsvådan varit fylldt med en brännbar vätska, äro märkbart starkare angripna i fogarne än å öfriga delar, så

måste kärlet vid tiden för eldsvådan varit tomt; man har alltså strax före branden låtit vätskan rinna ut. Är däremot kärlet mer angräpat i fogarne, så var det lyldt under själva branden, och man hade sålunda icke låtit vätskan rinna ut.

c) Har man före branden öppnat gaskranarne och låtit gasen strömma ut? Om icke direkta iakttagelser blifvit gjorda, kan man dock ofta af förloppet vid eldsvådan draga sina slutsatser här-om. Om en explosion ägt rum, talar sannolikheten för, att gaskranen stått öppen före branden, ty en explosion är möjlig endast i det fall, att gasen fått strömma ut ur ledningen under en längre tid före branden, så att luften innehåller åtminstone 6—7 procent gas, hvarigenom knallgas uppstår. Om däremot gasen börjat utströmma till följd af eldens inverkan, i det att någon ledning smält ned af värmen, så brinner gasen bort i starka lågor, så vida den icke genast gått ut i atmosfären.

På grund af

brandväsendets fullständiga öfvergång till **automobiler** kommer under höstens lopp följande **förstklassiga brandfordon** att försäljas vid

Hälsingborgs brandkår:

- 1 tvåspänd **redskapsvagn**, Norrköpingsmodell.
- 1 två- eller enspänd **redskapsvagn**, Billmans modell.
- 1 **mekanisk stege** af Hassel & Teudts fabrikat, Köpenhamn, 20 meter hög.
- 1 tvåspänd **ångspruta**, Ludwigsbergs fabrikat n:r 3.
- 1 två- eller enspänd **ångspruta**, Ludwigsbergs fabrikat n:r 8 A.

Dessutom kommer äfven att försäljas

5 förstklassiga hästar.

Närmare upplysningar meddelas af

Brandchefen.

Automobilisering af Göteborgs brandkår.

I anledning af en framställning från brandchefen: hemställer drätselkammarens första afdelning om en fullständig automobilisering af brandkåren. Kostnaden härför beräknas till 212,700 kr. Från denna summa kommer dock att gå ett belopp på omkring 25,000 kr., hvilken summa man väntar skall inflyta för de inventarier som bli obehöfliga efter automobiliseringen och hvilka man därefter ämnar sälja.

De automobiler som staden enligt brandchefens mening behöver äro två automobilsprutor, utan räddningsstege, och tre med räddningsstege, tre kombinerade redskaps- och stegautomobiler, en lättare och snabbgående automobil, två dito med pump, en slang- och redskapsautomobil, en befälsautomobil, en öfningsautomobil och en lastautomobil. Af dessa femton automobiler kommer brandkåren att vid innevarande års slut förfoga öfver en automobilspruta med stege och en kombinerad redskaps- och stegautomobil. Öfvergången beräknas vara afslutad först under år 1918. Öfverbyggnader och belysningsanordningar på brandautomobilerna samt redskapens montering är det meningen att utföra i brandkårens verkstäder, hvarigenom kostnaden icke oväsentligt nedbringas.

Dyrtidstillägg.

Det kan ju vara af intresse för brandmännen i Sverige att veta hur frågan om dyrtidstillägg behandlas hos våra "nabor":

Brandpersonalen i Stavanger erhåller dyrtidstillägg till ett belopp af 20 öre pr barn och dag räknadt från 1 mars 1915.

Bergen: Hvarje man med under 2,000 krs lön erhåller 120 kr. pr år att utgå i två poster. Aalesund: Brandkåren erhåller 200, 250 och 300 kr. alltefter tjänsteställning.

Kristiania: 200 kr. för gift, 60 kr. för ogift, allt pr år.

Haugesund: 200 kr. för gift samt därtill 50 kr. för hvarje barn under 15 år.

Dessutom hafva Drammen, Fredriksstad m. fl. förut erhållit dyrtidstillägg.

Huruvida några brandkärer inom vårt eget land erhållit dyrtidstillägg hafva vi oss ej bekant, ty i detta såväl som i många andra fall utblir upplysningarna, hvilket bevisar att intresset för vårt organ är mer än lofligt slappt.

Om brandfaran vid släckning af kalk.

I anledning af en inträffad eldsvåda blefvo för någon tid sedan vid den mek. tekniska profningsanstalten i Dresden några försök utförda för att konstatera, om kalk under släckningsprocessen är i stånd att antända trä.

Som bekant frigöres vid släckning af bränd kalk en betydande värmemängd, som är större ju renare kalken är.

Temperaturen stiger därför starkt, isynnerhet när vattenmängden som användes vid släckningen, ej är för stor och när aflopp för värmen icke finnes. Man har uppmätt temperaturen till 100 å 400 gr. C., och det får därför anses högst sannolikt att trä kan antändas under släckningsprocessen. När trä upphettas, afgifver det vid en temperatur af omkr. 100 gr. C. något vatten, vid högre temperatur utvecklas vattenånga och brännbara gaser, samtidigt med att träet antager en brunaktig färg.

När temperaturen stiger till 270 å 300 gr. C. blir färgen mörkbrun, och i träet begynner inträda kemiska företeelser, som utveckla värme. Förkolning kan därför inträffa utan att det tillföres värme utifrån. Det sålunda förkolnade träet är så poröst att själfantändning kan inträffa.

Försöken blefvo utförda på följande sätt:

En låda af 2 cm. tjocka furubräder och rymmande omkring 2 hl. blef anbragt i en annan större trälåda och mellanrummet utfylldes med malen kork.

I midten af den innersta lådan blef anbragt en trätrumma af 5×5 cm. storlek och vid sidan af detta två st. trästolpar af 7×7 cm. tjocklek.

Genom ett järnrör kunde luft inblåsas i trätrumman, och till mätning af temperaturen var i lådan anbragt ett Thermoelement, hvilket stod i förbindelse med en galvanometer, så att temperaturen direkt kunde afläsas.

Tre försök blefvo utförda, alla med nybränd kalk. Till släckningen användes endast så mycket vatten som var absolut nödvändigt, och när sedan kalkstenarne föllo samman öfvertäcktes det hela med ett lager af sand för att hindra värmeutstrålning. Vid det första försöket, hvartil användes mager böhmisk kalk, steg temperaturen till 110 gr. C; någon brandlukt förmärktes icke och träet var hvarken koladt eller brunnet. Andra försöket blef utfördt med gråkalk af renare beskaffenhet, och då uppnåddes en temperatur af 220 gr. C. Ej heller vid detta tillfälle märktes någon brandlukt, men träet i den inre lådan hade antagit en ljusbrun färg.

Till det tredje försöket blef det använt Seldorfer marmoralkalk, en bland de renaste kalksorterna. Genast efter påfyllningen steg temperaturen till 220 gr. C. och nådde efter en stund upp till 390 gr. C. En timma senare märktes brandlukt och en lätt rök uppsteg genom röret, men någon glöd förmärktes icke. Trästolparne blefvo nu uttagna och det visade sig att de voro starkt förkolnade samt antändes om de blefvo utsatta för ett starkt luftdrag. När man genom järnröret inbläste luft fattade också trätrumman eld, hvilken dock slocknade när blåsningen upphörde.

Efter två och en half timmes förlopp var den inre trälådans väggar fullständigt förkolnade, och en tät rök uppsteg ur korkmassan. Efter fem timmars förlopp antändes den öfversta ändan af trätrumman och en timma senare var den yttersta trälådans väggar förkolnade, hvarpå det hela till följd af luftens inverkan kom i brand.

Försöken klargjorde alltså, att kalk under släckningsprocessen kan vara eldfarlig, när temperaturen uppgår till 270 å 300 gr. C., denna temperatur uppnås dock endast då rena kalksorter användes, vid släckning af sämre sorter är faran därför så godt som ingen.

Då bränd kalk kan släckas genom luftens fuktighet, bör den därför lagras i byggnader med brandfria golf. Det bör också dragas omsorg för att kalken icke uppstapas kring trästolpar eller omedelbart intill träväggar där den kan vara utsatt för fuktighet. Man bör också tillse att riklig ventilation finnes, så att värmen vid inträffad släckning i kalken, snabbt kan afledas.

Slangklämman ENORM

är den bästa förekommande.

Den är fullt brukbar vid förekommande slangdiametrar samt provas och garanteras fungera vid slangledning med 14 atm:s tryck.

Pris pr galvaniserad apparat kr. 15:—

Beställningar göras hos

Brandchefen, Uppsala.

Prenumerera på

Svensk Brandkårs-Tidning!

Henrikssons prisbel. motorsprutor

Försäljas genom

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSAFFÄREN

E. BERGSTRÖM & Co.

STOCKHOLM K.

Telegramadress: "Ideal".

Rikstelefon 2258.

HENRIKSSONS BRANDSLÄCKARE RAPID & PUMP-RAPID

samt Brandsläckaren n:o 76, modell 1914, 12 liter. Ny för året.

Samtliga godkända af Tarifföreningen.

Försäljas genom

HUGO KNOCHENHAUER, Stockholm.

Telegramadress: Knochenhauer.

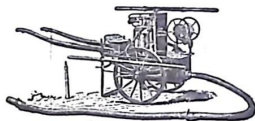
Rikstelefon 5799.

N:o 76

Pump-Rapid

HENRIKSSONS ^{Prisbelönta} Handkraftsprutor

försäljas genom

Hrr Järn- & Redskapshandlare

samt i parti från fabriken.

Telegraf-adr.:
Sprutholaget

A.-B. S. HENRIKSSONS Sprutfabrik,
och Mekaniska Verkstad. STOCKHOLM 4.

Rikstelefon
6053

Huru brännsår och brännskador böra skötas.

Brännskador indelas i tre grader.

Förbränning af *första graden*, då verkan endast visar sig såsom en smärtsam rodnad å huden (erytem) är i allmänhet ofarlig. Sträcka sig erytemen däremot öfver mera än en tredjedel af kroppens yta blifva de farliga, och omfatta de mer än halfva kroppens yta, ända de ofta med döden. I vanliga fall går den först friska röda färgen snart öfver i brunaktig, hvarefter huden börjar affjälla.

Förbränning af *andra graden* är för handen, då huden upphöjts i större eller mindre brännblåsor. Blåsornas innehåll är mestadels klart och gulaktigt, ibland geleartadt, serum. Blåsorna brista lätt, smärtorna äro större än vid förbränning af första graden.

Förbränning af *tredje graden* är mera djupgående, i det att huden förbrändts till en död massa, s. k. brandskorpa. Vid förbränning genom kokande vätska är denna skorpa mjuk och gråak-

tig, annars mörkbrun och torr. Vid afstötning lämnar den öppna sår, hvilka vid sin läkning visa stor benägenhet att kraftigt sammandraga sig, hvadan också ären efter större brännskador kunna blifva i hög grad vanställande.

Faran af isynnerhet större brännsår är också den, att de så lätt blifva säte för infektion, som kan gifva anledning till sårjukdomar. Äfven förbränningsprodukterna själfva hafva giftiga egenskaper och uppsugas lätt i blodet från brännsåren.

Första hjälpen vid brännskador sker enligt följande principer:

Aflägsna varsamt brända klädesplagg. Äro delar af kläderna fastklibbade vid huden få de sitta kvar och man klipper omkring dem med en vass sax.

Brännblåsorna lämnas i fred för att undvika infektion. Äro de mycket spända kan man sticka hål på dem med en glödgad nål.

Badda eller skölj ej med vatten, därigenom ökas smärtan och faran för infektion. Pålägg rena lappar (helst steril gas) bestrukna med någon salftva, t. ex. zinksalftva, ren vaselin o. dyl. eller doppade i kalkliniment med eller utan tymol.

Äfven pulver, t. ex. zinkvismutpulver (5 delar vismutnitrat, 45 delar zinkoxid och 45 delar talk) kunna användas.

Större brännskador fordra kirurgisk behandling. För att hindra förekomsten af vanställande ärr pläga kirurgerna företaga s. k. plastiska operationer och transplantationer (öfverflyttning af hud från andra delar af kroppen).

På grund af den starka afsöndringen måste förbandet ofta ombytas, i början ett par gånger om dagen. Orent fett, såsom talg, smör o. dyl. får ej användas, det innebåller ofta bakterier och andra skadliga ämnen.

Har en persons kläder fattat eld; detta kan ju ganska lätt hända under en teatreföreställning, t. ex. om en af de uppträdande i deras ofta förekommande lätta dräkter, kommer för nära ett brinnande ljus eller fackla, gäller det att snabbt ingripa om man skall lyckas kväfva elden innan den anställt för stor skada. Den brinnande stör tar ofta besinningslöst i väg utan att tänka på att luftdraget därigenom blir starkare och elden följaktligen kraftigare.

För brandmannen gäller det gifvetvis att ha reda på huru han bör bete sig när en persons kläder fattat eld.

Vid våra teatrar finnes ju alltid brandvakt, äfvenså vid basarer o. dyl., hvilken har till uppgift att förebygga eldfara, och om sådan uppstår, söka kväfva den i sin linda. Ofta torde nog dessa vakter vara okunniga om huru förfaras bör när man skall släcka elden som fattat i kläderna på en person. Det lämpligaste sättet är att medels en filt eller ett täcke söka kväfva elden. (På teaterscenerna äro ju i regel filter utplacerade för detta ändamål.) Den brinnande personen bör så fort som möjligt kullkastas, detta sker bäst på så sätt att den person som skall släcka elden, tager en filt eller ett täcke eller hvad som kan vara till hands och söker svepa om den brinnande på samma gång han kullkastar personen, helst på rygg, och sedan hastigt omsveper honom, härigenom blir lufttillträdet hindradt och elden kväfvad.

Ett medel att göra lättare tyger, t. ex. baldräkter, gardiner o. dyl., svårantändliga utan att skada färgen, skall vara att doppa dem i en lösning af svafvelsyrad ammoniak (10 delar på 100 delar vatten) och därefter torka och stryka dem. Det på detta sätt behandlade tyget brinner icke med klar låga utan förkolnar långsamt. Huruvida detta förfaringssätt håller hvad det loftar, är oss icke bekant.

Vid förbränningar med frätande ämnen bortspolas frätmedlet fortast möjligt med vatten, helst med sådant vatten, i hvilket man löst ett mögtigt mot det frätande ämnet. Om detta varit en syra, använder man sålunda alkaliska ämnen, t. ex. litet

soda, krita, pottaska o. s. v. Har däremot det frätande ämnet varit ett lutämne, använder man en svag syra, såsom ättika, citronsyra o. dyl. Särens behandlas härefter som vanliga brännsår.

Breflåda.

T. f. B. Vi tacka *T. f. B.* för den välvilliga påpekning dess Red. gjorde i n:r 8. Kritik är alltid hälsosam, änskönt den ibland kan vara rätt besk. Berörda artikel hämtade vi ur en större Stockholmstidning och drogo därvid den slutsatsen, att artikeln kommit från fackmannabäll, hvarför vi ej gjorde någon ändring. Samtidigt be vi *T. f. B.* taga i beaktande de olika förhållanden hvarunder *T. f. B.* och *S. Br. T.* arbeta. Tack, emellertid!
Red. af S. Br. T.

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSÄFFÄREN

E. Bergström & Comp.

Scheelegatan 22

STOCKHOLM

Specialaffär för

BRANDMATERIEL

Guldmedalj Stockholm 1897.

Högsta pris
i Gefle 1901.

Stadsdiplom
Berlin 1901.

Jonsnereds Fabrikers Aktiebolag GÖTEBORG

rekommenderar sina tillverkningar
af sprutslangar af prima kvalitet.

Hvilka bragder kunna Carnegie-belönas?

Stiftelsens styrelse anger sina direktiv.

Carnegiestiftelsens styrelse har haft den goda idén att i ett cirkulär till den stora allmänheten närmare ange de direktiv som skola leda desamma i fråga om räddningsbragders belönande.

Enligt detta cirkulär är stiftelsen grundad af mr Andrew Carnegie i ändamål att bringa ekonomisk hjälp, i fall af behof, eller utdela belöningar med anledning af utförda hjältemodiga handlingar.

För att handling skall kunna bli föremål för stiftelsens åtgärd måste den uppfylla följande hufvudvillkor:

vara utförd efter ingången af år 1912, då stiftelsen trädde i verksamhet; dock kan stiftelsen, om den så pröfvar skäligt, bevilja understöd med anledning af handling, utförd under tiden från den 6 okt. 1911, då stadgar för stiftelsen fastställdes;

hafva afsett räddande af människolif; varit förenad med lifsfara för den handlande; hafva ägt rum inom svenskt område eller å eller från svenskt fartyg utom svenskt område; varit frivillig eller, om den utförts under ut-

öfning af tjänst eller plikt, hafva innefattat en högre grad af själfuppgifvelse än plikten kan anses ha bjudit.

När handling blifvit utförd som uppfyller nämnda villkor vore önskligt att stiftelsen omedelbart erhöle underrättelse därom, upptagande:

noggrann beskrifning af händelsens förlopp med uppgift om stället och tiden för densamma; de närmare omständigheter i öfrigt, hvilka kunna vara ägnade att för stiftelsens styrelse klargöra handlingens beskaffenhet och graden af visadt hjältemod;

upplysningar om räddarens personliga och ekonomiska förhållanden samt, därest handlingen haft till följd att utöfvaren af densamma blifvit skadad eller lidit förlust, närmare upplysningar härom;

om handlingen medfört att dess utövare omkommit, efterlämnande hustru, barn eller andra närmare anhöriga, noggranna uppgifter om dessa personer, deras ålder och kön, äfvensom upplysning om de förhållanden varuti de efterlevande befinna sig;

de personers namn och adress, hvilka åsett eller eljes kunna lämna säkra upplysningar om händelsen.

Underrättelser i ofvan angifna delar kunna med posten äfven i obetalt bref insändas till Carnegiestiftelsen under adress Stockholm.

AGA

BRANDFACKLOR.
STRÅLKASTARE.
HANDLYKTOR.
BILBELYSNINGSPPARATER.

GASACCUMULATOR

Riks AGA.

Afd. 7, Stockholm. Allm. Skärsåtra: AGA.

Trelleborgs Gummifabriks Aktiebolag

tillverka sug- och spolslangar samt tekniska Gummivaror af alla slag.

Afdelningskontor och nederlag: SKEPPSBRON 4, GÖTEBORG.